

Adio, PASCAL BENTOIU!

Îmi vine greu să cred că ne-a părăsit ...

Nu însă și muzica lui, cele opt *Simfonii*, opera *Hamlet*, poate cea mai importantă creație românească după *Oedip*.

Nu însă și cartea lui, „*Capodopere enesciene*”, aflată într-o benefică circulație internațională prin versiunile în engleză și, recent, în germană.

Nu însă și *Simfoniile IV, V și Isis* de Enescu, pe care le-a descifrat și orchestrat după o muncă de anahoret.

Ultima veste pe care i-am dat-o cu puțin timp în urmă l-a înșeninat puțin: *Simfonia V-a* va fi interpretată curând la Berlin, iar testamentul eminescian din final – „*Mai am un singur dor*” – devine acum și al său.

E primul președinte ales democratic la UCMR în 1990, unde a instaurat un climat colegial pe care nu-l visam înainte.

Îi suntem recunoscători. Îi suntem datori.

Dumnezeu să-l odihnească!

Cornel ȚĂRANU

Pascal Bentoiu, maestrul teatrului muzical în secolul XX

Mare artist creator, Pascal Bentoiu, reprezintă strălucit o voce distinctă în cultura epocii noastre, iar prezențele sale internaționale, mai ales în ceea ce înseamnă muzica, sunt semnificative. Am optat, în această evocare a Maestrului, care a plecat pe drumul veșniciei, pentru o anume selecție de lucrări care au fost, în ansamblul lor, reprezentative în relația continentală cu publicul, firește cu publicul de pretutindeni și confrății de breaslă. În deceniul al șaptelea, Pascal Bentoiu a dedicat o mare parte din forța sa creatoare teatrului muzical, dăruind posterității trei titluri care ocupă un plan principal în muzica secolului XX. Urmând o idee ce și-a aflat prima afirmare în gândirea wagneriană, compozitorul român și-a asumat responsabilitatea creatorului unic pentru ambele dimensiuni ale genului, elaborarea libretului și, mai apoi, a muzicii, sub imperiul unei dramaturgii muzicale menite să-i reprezinte pe de-a-ntregul concepțiile, idealurile estetice și umaniste. Să adăugăm, de asemenea, opțiunea lui Pascal Bentoiu pentru titluri de mare rezonanță ale literaturii teatrale universale, cărora le-a oferit propria interpretare în tălmăcirea muzicală. Cele trei nume inspiratoare sunt, în ordinea cronologică a abordărilor sale componistice, Molière, Euripide și Shakespeare, ceea ce reprezintă, stilistic și istoric, antichitatea greacă, epoca elisabethană și clasicismul francez; altfel spus, tragedia în antichitate și sfârșitul Renașterii, precum și comedia franceză din timpul Regelui Ludovic al XIV-lea.

Cum a ales muzicianul comedia lui Molière, **Amorul doctor** este poate mai greu de presupus, în afara ascutimii spiritului caustic ce îl caracterizează pe acest profund cunoscător al literaturii franceze. Este însă foarte clar că a intuit în construcția comediei care, la vremea ei, interesase și compozitori contemporani lui Molière, legi definitorii ale genului operei, în construcția dramaturgică, în caracterizarea personajelor și spirituala desfășurare a narațiunii.

Reprezentând, la finalizarea partiturii, anul 1964, **Amorul doctor**, op. 15 a fost montat prima dată la Opera bucureșteană în 23 decembrie 1966, în viziunea regizorală a lui George Teodorescu și sub bagheta dirijorului Mircea Popa. În rolurile principale, Sganarelle – basul Constantin Gabor, Lucinda - soprana Victoria Bezetti, Lorenzo – tenorul Vasile Moldoveanu, Lizetta - soprana Iolanda Mărculescu. Impresiile cu totul deosebite ale acestei premiere mi le reamintesc și acum cu deosebită plăcere, printre reacțiile spontane ca spectator fiind și faptul că, în seara respectivă, am trimis compozitorului o entuziastă telegramă de felicitări, pentru a personaliza astfel satisfacția de a fi asistat la eveniment.

Calea spre public a operei **Amorul doctor** este grațioasă prin faptul că lucrarea a beneficiat de două montări semnate de Anghel Ionescu Arbore la

Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București (cu două formule orchestrale diferite, simfonică și camerală), la care s-au adăugat prezentări în concert la Cluj și Iași, de asemenea și o înregistrare discografică, dirijată de Ion Baci. Interesant este și faptul că **Amorul doctor** a cunoscut, în afara libretului românesc, scris de Pascal Bentoiu, și trei versiuni în limbi europene: este vorba de versiunea în limba maghiară pentru montarea pe scena Operei Maghiare din Cluj, apoi o versiune în limba engleză, pentru înregistrarea efectuată de către B.B.C. și transmisă pe posturile de radio britanice și versiunea în limba franceză, care a fost realizată de către ORTF (actualmente *France Musique*), de asemenea transmisă pe posturile de radio pariziene. Este un parcurs european care, după informațiile existente, nu există în afara capodoperei enesciene **Oedipe**.

Aproximativ în anul premierei bucureștene deja amintite, Pascal Bentoiu împlinise o nouă creație, muzica de scenă pentru **Iphigenia în Aulis** de Euripide. Ideea era însă suficient de incitantă pentru ca muzicianul să-și